

UJ KELET

Amasotter Kóbert
1927. II. 8.

Kolozsvár, St. Sárosi
Fő (Brassai-utca) 19

Telefon:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
237, 238 és 1947

1927. II. 8. — — — 233

egy éves ára pályaszóval
1000 lekkel

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Csehszlovákia
Egy hónapra — ek 40.
Egy évre — ek 400.

1927 február 3 Csütörtök

Ciuj Kolozsvár X évfolyam * 26 szám

5687 I. Adar 1

Vége a bálnak

A belügyminisztériumnak szüksége van valami speciális alpra. Hogy milyen alpra, azt egyelőre még a titok homálya fedi. De kell a pénz és pedig ugylátszik, sürgősen kell. És hogyan lehet hamarosan pénzt csinálni, ha valamelyik minisztériumi tárca megszorul? Kétségtelenül az adóprés a legjobb pénzforrás, mert nálunk az a szokás, hogy adókkal és itéletekkel nemcsak a pénzügyminisztérium, hanem külön-külön minden egyes reszorttárca is agyonnyomori a polgárokat.

Igaz, hogy nagy leleményesség kell ahhoz, az ezeféle adóknem mellett egy ezeféle díjat is kitalálni. De ugylátszik, a belügyminiszter nem ban vannak még leleményes emberek és hosszú, vagy rövid kutatás után rábukkantak valamire, ami még eddig nem volt „tulságosan“ megadóztatva. És ez a valami a tánc. A táncért eddig csak 32 százalékos látványossági adót kellett fizetni. Ezt pedig a pénzügyminisztériumnak kellett leróni. A tánc, azonban ugylátszik olyan jó üzlet, hogy most külön a belügyminisztérium is keresni akar rajta. Ez egy magában véve még nem volna nagy baj. Miért ne keressen a belügyminisztérium is, pláne ha valamilyen alpphoz szüksége van a pénzre? A baj csak az, hogy a belügyminisztérium a táncon olyan sokat akar keresni, hogy annak hallgatóra a szó szoros értelmében megfagy a vér az adófizető polgárok ereiben.

Minden olyan teremre, amelyben szintén táncolni fogtak, óránként adót szab ki az új belügyminiszteri rendelet. Délután egy óra két óra lej, este felé három, éjfélkor és éjjeltájban pedig ötezer lej. Summa summárum 36 ezer lejbe kerül egy normális bál éjszakára egy skármányos teremre a belügyminiszteri adója. Ennyi tenger pénzt, igaz, nem ér meg egy bál, mert igaz ugyan, hogy a rendelet azt írja, hogy nem a bálnézőknek, hanem a terem tulajdonosának kell ezt a horribilis adót megfizetnie, de végeredményben a terem tulajdonosa csak a bál rendezőségére hárítja át ezt a summát.

Régi szokás, hogy a jótékonyegyesületek csaknem egész anyagi bázisukat bálokra és más rendezvényekre alapítják. Ezeknek a jótékonyegyesületeknek utolsó krajoárját veszi el a belügyminiszteri rendelet, amikor ilyen horribilis illetéket vet ki a táncos mulatógókra. Eddig csak a jótékonyegyesületek jól-rosszul meg tudták felelni rendeltetésüknek és anyagi erejüktől telhetőleg igyekeztek oszkkenteni a végtelen emberi nyomort. Ha azonban legfőbb anyagi erőforrástól fosztják meg ezeket a társadalmi alakulatokat, úgy a jótékonyegyesületek meg ezek a szükséges források is végleg bedugulhatnak.

Nem valószínű, hogy éppen ez lenne a célja a belügyminiszteri rendeletnek, minthogy ez sem valószínű, hogy az lenne a célja, hogy a napi robot után ártatlan szórakozásra vágyó polgárokat kora lefekvéshez szoktassák. A rendeletnek valószínűleg csak az a célja, hogy a belügyminisztérium hozzájusson az adóhoz. Amint azonban az előjelek mutatják, ez sem nagyon fog sikerülni. Bukarestben a rendelet első hatása az, hogy minden lokálnál, minden színházban és minden báltéremben a tánc. Így aztán nem lesz se tánc, se adó. A kecske sem lakik jól és a háposzta sem marad meg.

— Jorga professzor bucsueódása a Sorbonne-n. Párisból jelentik: Jorga professzor tegnap este tartotta meg a Sorbonne-on tefező előadását. A kitűnő professzor bucsuján nagy számú publikum jelent meg, amely melegen ünnepelte az előadót.

A nemzeti parasztpárt szükségességét látja a trónöröklési kérdés revízióját

A part koronatanács összehívását sürgeti Bukarestben elrendelik az ostromállapotot?

(Bucuresti-Bukarest, február 2. Rador jelentése.) Mint azt tegnap jelentettük, a nemzeti parasztpárt végrehajtóbizottsága tegnap rendkívüli fontosságú ülést tartott, amely a késő éjjeli órákba húzódott le. Az ülésen a napirenden szereplő kérdés rendkívüli horderejére való tekintettel a párt összes aktív vezetői résztvettek. Jelen voltak Maniu Gyula, a párt elnöke, Mihalache és Lupu alelnökök, Emanuel Antonescu, Virgil Madgearu, Constantin Stere, Raducanu, Misu Cantacuzinó, Pan Halippa, Mironescu, Pop Csicsó István, Mirtó, Mihai Popovici és Giulea professor, Vajda Sándor nem vehetett részt az ülésen, mert beteg-n fekszik kolozsvári lakásán.

Hosszu vita során, amelyben a nemzeti parasztpárt összes vezetői elmondta véleményeiket, a következő egyhangú határozatot hozták:

A nemzeti parasztpárt vezérőlbizottsága január 31-ikén és február elsején tartott folytatási ülésén meghallgatta a pártiroda működéséről szóló jelentést és azt tudomásul vette. A párt vezérőlbizottsága az adott körülmények figyelembevételével a január 4-iki aktus által kreált helyzetet megvizsgálta, és tekintetbe véve az alkotmányos monarchikus rendszer biztosításának szükségességét, mint olyat, amely demokratikus állam életének alapját képezi, szükségesnek látja az 1925 december 31-iki és az 1926 január 4-iki aktus törvényes uton való revízióját. E célból a nemzeti parasztpárt opportunusnak találja a koronatanács összehívását.

Az összes fővárosi lapok külön kiadásban közlik a nemzeti parasztpárt határozatát, egyelőre azonban, a kormány legutóbbi rendeletéhez hiven, minden kommentár nélkül.

A „Cuvantul“ jelenti, hogy a parlament mai ülésén Maniu, a nemzeti parasztpárt elnöke a képviselőházban, Mironescu pedig a szenátusban fel fogják olvasni a párt határozatát és felszólítják a kormányt és a többi politikai pártokat is, hogy tegyék magukévá a párt határozatában kifejtett álláspontot.

Bukarest, február 2. A Jorga-féle nemzeti párt vezérőlbizottsága ma délelőtt ülést tartott, amelyen leszögezték, hogy a pártoknak semmi okuk nincs a napirenden lévő kérdésekkel szemben elfoglalt álláspontjuk megváltoztatására.

Bucuresti-Bukarest, febr. 2. A „Cu Antul“ felhívó helyen közölt cikkében arról számolt be, hogy Goga belügyminiszter rendelkezése a fővárosban már napok óta csendőrszolgálat koncentrálnak. A lap szerint a főváros polgármestere, Nicolaeu tábornok, térszervezők, valamint a rendőrség és a szigorúak főnökei napok óta huzamos megbeszéléseket folytatnak egymással, amelyek tárgyát illetően a legszigorúbb diktatóriót érzik. A csendőrszolgálatok a fővárosban való összpontosításáról természetesen Averescu tábornok is tud.

„A nemzetközi békével elfognak simulni a nemzetiségi ellentétek“

Masaryk elnök nyilatkozata az európai békéről és a parlamentáris reformjának szükségességéről

(Páris, február 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) T. G. Masaryk, a csehszlovák köztársaságnak az egész világon népszerű elnöke a rapkban újra nyilatkozott új szempontokból az európai békéről. Szerinte a nemzetiségi problémák egyre háttérre szorulnak az államok gazdasági és adminisztratív problémáival szemben. Masaryk pontosan körírja a demokrácia fogalmát is az ő száján szabadulva értelmezése szerint.

Az újságírónk adott elnöki interjú egy hangján: — Hitem szerint Európában belátható időn belül ke fog Miani a nyugalom és az internacionalis békével az egyes államokban föhertlő nemzetiségi ellentétek is elfognak simulni. Gazdasági és kulturális értékek újraszervezése, ez a ma kultúrája. Amikor Orszországbam voltam és láttam, hogy a pénz mint vesztette el vásárló erejét és légióink katonái élelmiszereket cserélgettek frésért és szegekért, nyilvánvalóvá lett előttem, hogy le stüldünk megint a primitív gazdasági fokozatra. Az államok között nem élhetnek máról-holnap, mert ugyanez a biológiai törvény uralkodik az államokban, mint az embereknél: szükség van egy kis elcsirvedásra, hogy betegség esetén lehezen mit leadni.

Az újságírónk arra a megjegyzés-re, hogy a demokrácia és parlamentárismust többhelyütt tulhajt álláspontnak tekintik és a dolgok szeré a világon inkább az abszolutisztikus kormányzati rendszer felé terdelnek, Masaryk a következőket jelentette ki:

— Kétségtelen, hogy a parlamentárismus legnagyobb mértékben javításra szorul, azonban í meg is javítható. Sokse szakad figyelmen kívül hagyni, hogy mindezekig nem volt egységes parlamenti rendszer a világon. Ami pedig a demokráciát illeti, nyugodtan állíthatom, hogy annyiféle demokrácia van, ahány formája az államélet egyéb megnyilvánulásának. A demokrácia még kialakulásának elején van, de nyilvánvaló, hogy lényege nem egyéb, mint a tömeg kimtvélese abból a célból, hogy kormányképes lehessen.

Arra a kérdésre, vajjon a Gajda személyében megtestesült cseh fascizmust nem tartja-e veszedelmesnek Csehszlovák szempontjából, az elnök kijelentette, hogy a csehszlovák nép abszolut egyszégesen gondolkodik, gyökeréig demokráta-érzelmi és a Gajda eset nem országos jelentőségű, hanem a nemzeti demokráta párt két áramlatának belső ügye.

ESEK
magabb betű-
40 lej. Állást-
hirdetéseik díje
250 lej. el-

üzem
niversitáti 3.
em-utca).
ács Samu-n.)
formál
-mű anya-
zaksz-rüen,
és párizsi
n — gyári
Ecdotall.

levő szivőgár
tökével tarsat
Bukarestben „Si-
va“ jellegére a

arrást és min-
perneinu va rá-
nát válalom.
géphimzést is.
st a kiadóba sé-

don teljes ellá-
gad urileényt,
znáttal izr.
-rge Antalné,
-óthy Ödon-u.
st

ereszthurosz
É tekezhetni
at 55.

ullás
pa elea leg-
szet az
-Petroi“
inden gyógy-
és drogue-
absn.

usabb
mótermé
a No 13.
s-utca)

et
et
nyomda,
k: Timi-
y No. 3.

z. alatt
et
ampárett
100 dbig
LANDES

ény
óánál meg-
hirdettetik.
kép-sítéssel
tökéletesen
et azonnal
vi 4000 lei.
927. január

er Lajos
elnök

Szabó Imre és Almanachja

1

Szabó Imrétől először egy hosszabb novellát olvasott sorok írója: a Házmeesterlányt. Olvasható voltna mást is. De ez került a keze ügyébe...

A novella elolvasása után nem voltam egy véleményen Szabó Imrével. Nem találtam egészen késznek a könyvet. Szabó Imre nem táplálta ki egészen a szereplők pszichológiai alkatát... Fukar volt a rajzban, fukar az ábrázolási türelemben...

A második olvasmány, ami sorrend szerint sorok írójának kezébe került, a most megjelent Almanachban közzétett Két varjú című egyfelvonásos volt. Ezzel szemben is voltak egészen halvány és egészen "halk" ellenvetései. Aggasztotta e "sztambul eszt" dramatizálásból szűkszerűsége. Nem érezte sorok írója ép ezt a formát, a drámaít a téma legközvetlenebb irodalmi köntösének. Ugyanakkor azonban látta, hogy csupa d. líkát spelunkal lény, gorkiji rongy és gyöngy és furcsaság, aki felvonul ez egyfelvonásosban; — kolosszálisan jó színészek számára izgatón érdekes és színes figurák: — dul, keleti, szedett-vedett mozgalmasság az egész atmoszférája s benne egy egészen nagy lény, egy zsidó pincér, nosztalgikus és ironikus életzemlélettel. — ám az egész tengelye, a fiát k. család s a megtalált fiu, — sorok írója ne tehet róla, erre már nincs felfogó kontaktusa, nem emeli a dolgot a végleges tetzés tisztáiba...

Ekorára azonban sorok írója már látta, hogy Szabó Imre ereje hol van. Egy egy részben, egy egy figurában; intenzív és reális érzésében és látásában a valóságból kiolvasható költői materiának...

3

Igy és ezek után jutott sorok írója az egész Almanachhoz s tudta meg, hogy Szabó Imre írói milyennéműségben mtről van szó: hol az erő, a talentum mozgató fészek, ahonnan ő maga emelkedik fel a maga igazi műtatkozásában...

4

Az Almanach felét a Kelet kapujában című uti napló teszi ki. Ebben nyilvánul meg Szabó Imre igazán s itt sem az utazás mozzanatai vagy a konstantinápolyi zsidók történetének részletei az írora jellemző darabok, hanem az apró képek, amit a városról ad s főként azok a fejezetek, ahol a Rubin-hoteltől, lakótársairól s a kaukázusi harcagnőről s a furcsa keleti hárról ír. Ezekben van a rá jellemző. Ezekben ritka figurákat őriz meg az emlékezet számára. Ezekben a témák és a megcsinálás is öt emeli ki, meg az írásait. Ezek a részletek adják az ő írói képét.

5

A könyv különben csupa érdekesség. Változatos és bő. Az a festő, Salom Lerner, akit számos képmelléklettel közöl, tényleg megérdemli, hogy kiemeltessék. Nagyon reprezentárs.

Ha szereti gyermekét

nem mulasztja el az alkalmat és megtekinti a **főtéri nagy**

könyvaukciót,

(a volt **Friedmann-féle könyvkereskedésben**)

ahol gyermek képeskönyvek, ifjúsági elbeszélések, regények

páratlanul olcsó árakon

kaphatók. — Igyekezzenek szükségletét még ma fedezni, mert az aukció csak 5 napig tart

Képeiben arcokon és vonalakon tulli vonatkozások jelennek meg. Az a titokzatos elem, amiről a valóságban is szó van, de nem látjuk mindig eléggé tisztán...

6

Az Almanachban sok egyéb van még. Pl. egy török del kottája, amit — sajnos — nem tudok lejátszani... A könyv végén, több anekdota után egy különös és rejtelmesen szép, a legutolsó. Legendának nevezném. Legendának a szerelemről, a házasságról, az emberi szívről,

ugyanakkor azonban legendának arról, hogy ez az igazság:

Igy tartozik össze férfi és nő, ez annak a szédűleinek az értelme, ami a vértünkbe van írva és átgözöl a szemünkön, amikor ragyog s aminek emberi neve: Szerlem.

Legendának az életről, halálról s az emberi összetartozó nagy őrszenemartozásáról...

Szabó Imre írását dícséri, hogy ezt a nagyon széles értelmű anekdotát is betette érdekes, értékes Almanachjába. Gaál Gábor

Az új Uzonovics-kormány ma letette az esküt

Radics harcot hirdet az új kormány ellen

(Belgrád, február 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új Uzonovics-kormány tegnap letette az esküt Sándor király kezébe. Az új kormány tizenkét radikális és három szlovák párti miniszterből áll. A radikális miniszterek csaknem mind annyian a régi Pasicus kormányokak is tagjai voltak és mindannyian viseltek már miniszteri tárcát. Hagics táborok megmaradt a hadügyminisztérium élén, míg Milo Slavics közlekedésgyi miniszter lett.

niszter lett.

Radics az új kormányalakulással kapcsolatban kijelentette az újságíróknak, hogy teljes erejéből küzdeni fog az új Uzonovics-kormány ellen és a kormány elleni kampányban számít a Ljuba Jovanovics vezetése alatt álló disszidens radikális képviselők, valamint a disszidens német parlamenti csoport támogatására is.

Háborus veszedelem fenyeget a közelkeleten

Jemen és Assíria háborúsága. Az angol konzul elhagyta Dzsiddát

(Jeruzsálem, febr. 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megbízható forrásból szerzett értesülések szerint Assír imámja, Seid azzal a kéréssel fordult Ibn Szaud vahaibita királyhoz, hogy támogassa őt a jemeni Jaha imám támadásával szemben. Ibn Szaud megígérte támogatását, de csak abban az esetben, ha Assír elismeri a vahaibiták szultánjának protektorátusát. Assír fjedelme és kormánya állítólag hozzájárult ehhez a kívánsághoz, elismerte a vahaibita szultán fenhatóságát azzal, hogy Assír most már csak belső ügyekben rendelkezik autonómiával.

Ezzel kapcsolatban minden valószínűség szerint az olasz és angol érdekek újra összeüthözésbe kerülnek a Közelkeleten. Az angol konzul már el is hagyta Dzsiddát és megszüntette a diplomáciai összeköttetést Ibn Szauddal. Ezzel szemben Jemen képviselője Angorába utazott, hogy törökök segítségét kérje Assírral szemben. A jemeniták fjedelme, Jachia a napokban ratifikálta az Olaszországgal kötött szerződését. A szerződés főbb pontjai:

1. Olaszország elismeri Jemen és uralkodójának teljes függetlenségét; 2. a két kormány kötelezi magát a két ország kölcsönös gazdasági támogatására, Jemen kormánya oda fog hatni a lakoságnál, hogy áruszerkesztését Líáliából importálja. A szerződés hat évig érvényes.

Harminchatezer lej külön adót róttak ki egy bálí éjszakára

A belügyminisztérium horribilis illetéket vetett ki a táncmulatság céljaira szolgáló helyiségekre

(Bucuresti Bukarest, február 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosi lapok mai száma a belügyminisztériumnak egy feltűnést keltő rendeletéről számol be. Ha a hirdetés megfűjel a valóságnak, úgy az egyet jelent azzal, hogy

gáltatják be, ahol ezekből az összegekből speciális alapot létesítenek.

Semmiféle rendezmény nem részesülhet sem egész, sem részleges kedvezményben.

Ebben az adóban nincsen benne a pénzügyigazgatóságok és a községi adóhivatalok által szedett illetékek, amelyeket külön kell lerógni.

Ha ez a hihetetlen rendelkezés életbelép, úgy ez azt jelenti, hogy egy este 10 órától reggel 6 óráig tartó bálért 36 ezer lej külön belügyminiszteri adót kell fizetni. Ilyen kiadást pedig egyetlen bál sem bír el.

Bukarest, február 2. A belügyminiszternek a tánc sulyos megadóztatására vonatkozólag kiadott rendelete következtében tegnap Bukarest egyetlen nyilvános lokáljában sem táncoltak. A tulajdonosok ugyanis nem voltak hajlandók a rendelet következtében rájuk háruló horribilis illetékeket megfizetni.

az ideai szezonban aligha lehet lesz bált vagy táncos összejövetelt rendezni.

A lapok szerint nem kevesebből van szó, mint arról, hogy a belügyminiszter azokra a helyiségekre, amelyeket bálók, vagy táncos összejövetelek céljaira használnak fel, külön adót rótt ki. Az erre vonatkozó belügyminiszteri rendelet, amelyet Musicescu miniszteri vezértitkár írt alá, és amelyet az ország valamennyi rendőrprefektusának és vármegyei prefektusának megküldöttek, úgy intézkedik, hogy február elsejétől kezdődőleg azok az éttermek, kávéházak, klubok, varieték, színházak vagy más nyilvános helyiségek, amelyek termelket bálók, táncünnepségek, estélyek vagy tánc iskolák részére adják ki, óránként a következő adót fizetik:

Delután 4 órától 9-ig óránként 2000—2000 lej. Abban az esetben, ha a fenti órákban rendezett mulatságok rendezői beléptidíjat szednek, úgy az adó kétszeres, azaz 4000—4000 lej lesz óránként. Este 10 órától éjfélig az adó 3000 lej lesz óránként, 12 órától pedig óránként 5000 l-j.

És az adót a helyiségek tulajdonosai kell fizeték abban az esetben, ha a mulatságot ők rendezik, vagy a helyiségek bérlet, ha a termelket adják ki, de semmiesetre sem a táncmulatságot rendező egyesület. Az adót az illetékes rendőrvagy vármegyei prefekturán fogják összeszedni és a belügyminisztériumba szol-

A legteljesebb

Rádío-
készülékek és alkatrészek. Vevőkészülékek
1—7 lampáig.
Leadó-
állomások. Kérjen árajánlatot.
Radio Technica
Timisoara, — Piata Sft. Gheorghe

Ism

Elmaradt a

(Cluj Kolozsvár) A női kórusnak... man ismételt az Opera direktor... el. A kórus tag... óráig kértek ke... kérésükre. Miut... kérést megtagad... ülést tartottak, a... A kóristák e v... a Lohengrin teg... mer nem volt r...

A kolozsvár... morgalma ismer... óta folyik. A... kapak arra, ho... lagon mozgó ha... Ez azonban ne... az elmúlt év... máltak. Emléke... Nichifor Grain... lentetek elsimi... előja sikerrel is... kivánságnál... 15000—5000 l-j... kórus tagjainak... Az államtitkár... tagjainak, hogy... lelt újabb emel...

A kórus tag... nek beváltását... azonban olyért... az új költségvet... jában a fizetés... tagjainak is tu... sztrájk közvetle...

Nyilla... Az Uj K-le... kereste Pop Va... aki a kórus tag... vetkezőket mor...

— A kórus... kolatannak és... Opera igazgató... a kórus tagjain... lalt posztulatun... ennél kevesebb... még nincs me... hónapokban m... irányadók, am... vezését az op... lehetné. Ezt... hoztuk s kér... szavazásáig vá... nem történt m...

— A kórus... direktorját ere... kérteti, mert t... az opera vezet... kórus tagjait, k... és a felszólítás... része ma delut... ideiglenesen a... énekelni. Ame... kerül engedke... töröljék őket... Bukarestből s... opera kórusát... betanítása meg... opera igazgató... hogy egy ideig... Az sudiatu... megérdemlők... aki a követke...

— Három... elmúlt év ősz... sztrájk b lépn... létminimumon... államtitkár hat...

Ismét sztrájkbaléptek a kolozsvári Román Opera kóristái

Elmaradt a Lohengrin szerdai előadása. Hosszabbidőű stagnálás fenyegeti az operát. Nyilatkoznak az érdekeltek

(Cluj Kolozsvár, február 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári Román Opera férfi és női kórusának tagjai még az elmúlt hét folyamán ismételtén fizetésemelési kéréssel járultak az Opera direktiója, illetőleg igazgatótanácsa elé. A kórus tagjai beadványukban ma déli 12 óráig kértek kedvező elintézését fizetésemelési kérésükre. Miután az opera igazgatótanácsa a kérést megtagadta, a kórus tagjai ma déliben ülést tartottak, amelyen proklamálák a sztrájkot. A kóristák e váratlan határozata következtében a Lohengrin tegnapi estére hirdett előadása már nem volt megtartható.

A direktió és a kórus harca a fizetés körül

A kolozsvári Román Opera kórusának bérmozgalmi ismeretesen már csaknem három év óta folyik. A kórus tagjai ismételt ígéretet kaptak arra, hogy az akkoriban 3500 l-jes átlagon mozgó havi fizetéseket fel fogják emelni. Ez azonban nem történt meg és a kórus tagjai az elmúlt év szeptemberében sztrájkot proklamáltak. Emlékeztetesen a kultuszminisztérium Nichifor Crainic államtitkár delegálta az elmentek elnöki aására. Az államtitkár intervecciója sikerrel is járt. A sztrájkoló énekesek kivételével részben honorálták: a szolnokiak 1500-5000 l-jes fizetésemelést kaptak, míg a kórus tagjainak fizetését 700 lejjel emelték fel. Az államtitkár ezenkívül ígéretet tett a kórus tagjainak, hogy az új költségvetésben megfelelő újabb emelést biztosít számukra.

A kórus tagjai most az államtitkár ígéretének beváltását kérték. Az opera igazgató tanácsa azonban olyértelmű határozatot hozott, hogy az új költségvetés megszavazásáig nem áll módjában a fizetéseket emelni és ezt ma a kórus tagjainak is tudomására hozták. Ez volt a sztrájk közvetlen előidézője.

Nyilatkozik az opera adminisztrátora

Az Uj Kelet munkatársa ma délután felkereste Pop Vasile, az opera adminisztrátorát, aki a kórus tagjainak sztrájkmozgalmáról a következőket mondotta:

— A kórusok sztrájkbalépését teljesen indokolatlannak és méltánytalanoknak tartom. Az Opera igazgatótanácsa kezben is foglalkozott a kórus tagjainak beadványával, és abban foglalt postulatumokat azonban nem teljesíthette, ennél kevésbé, mert az 1927 évi költségvetés még nincs megválasztva és így január február hónapokban még a régi költségvetés tételei irányadók, amelyek a fizetésemelések megszavazását az opera direktiója számára nem teszik lehetővé. Ezt a kórus tagjainak is tudomására hoztuk a kérésük, hogy az új költségvetés megszavazásáig várjanak türelmessel. Ez azonban nem történt meg.

Hosszabb kényszerűségei fenyegeti

— A kórus tagjainak megatérása az opera direktióját ezergikus intézkedések megtételére kényszeríti, mert terroristák nem vagyunk hajlandók az opera vezetésében eltérni. Felzúrlottunk a kórus tagjait, hogy vegyék fel ismét a munkát és a felszólítás eredményeképpen a kóristák egy része ma délután jelentkezett is nálam, hogy ideiglenesen a régi feltételek mellett hajlandók énekelni. Amennyiben a sztrájkolókat nem sikerül engedékenyebb álláspontra bírni, úgy töröljük őket az opera tagjainak listájából és Bukarestből szerződött új tagokkal fogjuk az opera kórusát kiegészíteni. Természetesen ezek betanítása megfelelő időt vesz igénybe és az opera igazgatósága számol ezzel a lehetőséggel, hogy egy ideig az előadásokat beszünteti.

Az audiatur et altera pars elve alapján megkérdeztük a sztrájkolókat egyik vezetőjét is, aki a következő információkkal szolgált:

Mit mondanak a kórus tagjai?

— Három évig tartó ígéretések után az elmúlt év őszén már kénytelenek voltunk sztrájkba lépni, mert fizetésünk az abszolút létminimumon jóval elöl mozognak. Crainic államtitkár határozott ígéretére, hogy az ideig-

lenesen birtalt 700 lejes emelés után január elsejéől végleges szerződést kapunk és legalább harmadik százalékos fizetésemelést, ismét felvettük a munkát.

— Január elseje azonban eltelt, hetek múltak és az ígéretektől semmi nem valósult meg.

Fiuméből szabad állam lesz

(Belgrad, február 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Politica“ című jugoszláv újság római jelentése szerint, Mussolinival megjelent egy magyar delegáció, amelynek tagjai neves régi politikusok és arisztokraták voltak, akik azt ajánlották a diktatorknak, hogy Fiuméből szabad államot alkossanak a Népszövetség védelme alatt. Ebben az esetben Magyarország Fiumet választaná a tengerhez való kijáratként. Az idézett újság szerint Mussolini hozzájárult a tervhez főleg azért, mert ez a város államháztartási szempontból állandó kellemetlenséget okoz a kormánynak.

Dr. Jacobsohn

tárgyalásai a román kormánnyal

A cionista világszervezet genfi megbízottjának bukaresti látogatása

(Bucuresti-Bukareszt, február 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette annak idején az Uj Kelet, hogy a regáni cionista szervezet országos konferenciáját, amelyet január hó 22-ére Bacauba hívtak össze, helyi okok miatt bizonytalan időre elnapolták. A cionista világszervezet a konferenciára dr. Victor Jacobsohnt, a Cionista Világ szervezetnek a Népszövetség melletti delegált megbízottját küldte ki, aki később értesült az elhalasztásról és már e hó 23. án Bukarestbe érkezett.

Jacobsohn Viktor dr.-t, akit Petrescu Comnen, Románia genfi követe a legelőször ajánlott a felsőbb hatóságok figyelmébe, a kormány tagjai és az állami élet reprezentánsai kitüntető szívélyességgel fogadták.

Minilineu külügyminiszter hosszú kihallgatáson fogadta a cionista kiküldöttet, aki részletesen vázolta a cionista mozgalmat és annak

Ezért 25. én beadvánnyal fordultunk az igazgatósághoz, melyben nyomoruságos helyzetünkre való hivatkozással a fizetésünk ezer lejjel való felemelését kértük. Múltányos kérésünket az igazgatóság elutasította és így kénytelenek vagyunk a végső eszközhöz, a sztrájkhoz folyamodni.

Tény az, hogy a helyzet az operánál rendkívül kritikus. Ugy a direktió, mint a sztrájkolók el vannak határozva, hogy állásponinjuk mellett a végsőig kitartanak és így nem látszik lehetetlennnek, hogy Kolozsvár közönsége az opera valóban kiváló előadásait hosszú ideig nélkülözni lesz kénytelen.

a Népszövetséghez való viszonyát. Másnap a romániai népszövetségi unió vezetősége előt tartott előadást Jacobsohn doctor. Ezen az előadáson Pargati rektor, Basarab, Brancoveanu, Sebescu, Stoica ügyvédek és egyetemi tanárok, valamint a külügyminisztérium főosztályosai vettek részt. A rákövetkező napon Goga Octavian belügyminiszter fogadta Jacobsohn Victor doctor, akivel hosszabban elbeszélgetett a cionizmus aktuális problémáiról. Delután Petrovici közoktatásügyi miniszter külön kihallgatáson fogadta Jacobsohnt. Viktor Jacobsohn elutazása előtt a bukaresti sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a kormány tagjai szimpátiával viselkednek a cionizmussal szemben és élénk figyelemmel kísérik azt a nagy fejlődést, amelyet a mozgalmak az utóbbi időben elért.

Hatalmas új magas-ut, a világ legnagyobb hídja és házcsodák épülnek Newyorkban

Hat hét alatt építettek egy 42 emeletes felhőkarcolót

(Newyork, január 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet hírt adott már arról a versengésről, amely Detroit és Newyork között folyik. Newyorknak eddig egy ötvenemeletes palota volt a legmagasabb háza, mire Detroit azzal felelt, hogy egy huszonháromemeletes magasabb felhőkarcolót építtetett 270 méter magasságban. Newyork erre megadja a tromfot azzal, hogy már megszázhatvan méter magasságu, tehát az Eiffel-toronynál is magasabb, vagyis a világ legmagasabb épületét fogja építeni százötven emelettel. Az épületet már alszoprozzák. A telek négy és fél millió dollárba került, az építkezés az eddigi költségvetési tervek szerint tizennyolc millió dollárba kerül. A vállalkozók évi hárommillió dollár jövedelmét remélnék ebből a házóriásból, amelyet csakis irodai célokra adnak ki és amelynek forgalmát hatvan lift bonyolítja le.

Egy másik hatalmas építkezése az Uniónak a Hudson folyammal párhuzamos úgynevezett „expressz-vonalon“ Newyork város tanácsa a városi forgalom gyors lebonyolítása érdekében egy nyolckilométeres föld fölötti utat építtet, husz méter szélességben, főleg az autók számára. A husz méter magasságu építkezést teljesen betonburkolatú oszlopból hajtják végre. Három év alatt fognak elkészülni vele. Tizenhárommillió dollár van előirányozva erre a gigászi munkára. Kiszámították, hogy ezen az uton óránként ötezer kocsi lehet elrányítani. Az ut két oldalán gyorsforgató elvezetnek. A Hudson-folyó túlsó oldalán hasonló magas-utat fognak építeni, de már tíz nyolc kilométeres hosszúságban negyvenmillió dollár költséggel.

De már a tavaszi hónapokban megnyitják az úgynevezett „hollandi alagút“, amely lehetővé teszi, hogy egy év alatt 15 millió jármű juthasson át a folyó alatt az egyik parttól a má-

sikra. Ezekre az új utakra már nagy szükség van, mert a forgalmasabb utvonalakon az autók óránkénti négykilométeres lassúsággal költelkedhetnek. Ezzel szemben a magas uton 48 kilométeres gyorsasággal.

Még nem készült el a magas-ut, de már azon gondolkodnak, hogy mihelyt fölépül, nyomtan „fölszuszak“ rá három emeletet.

Az alon teherautók közlekedhetnek, a másodikon gyorsjáratu gépkocsik, a legfelsőn lassujáratuak. Tervebe van véve még a világ legnagyobb hídjának építése a Hudson-folyamon. Ennek a költségei 75 millió dollárba fognak rugni. 1932 ben fogják felavatni és rendeltetéseknek átadni a gigászi építkezési művet.

Az Unióban azonban nemcsak a nagyméretű munkákra helyeznek súlyt, hanem a gyors teljesítményre is. Rekordképen a közelmúltban egy negyvenkételetes épületet hat hét alatt építettek.

Szakemberek

figyelmébe!

Ma kiadásra kerül a főtéri nagy könyvaukción

(a volt Friedmann-féle könyvkereskedésben) a „Chemisches Technisches Bibliothek“ 600 kötete, valamint a „Göschens Bibliothek“ több száz kötete páratlanul olcsó árakon. Az aukció csak 5 nap tart.

927 február 3
k arról, hogy ex
dó,
értelme, ami a
a szemünkön,
berl neve: Ste.
ról a az emberi
széről...
hogy ezt a na-
is betette érde-
Gásl Gábor
sz esküt
ssal kapcsolatban
y teljes erejéből
órány ellen és a
számit a Ljuba
ssziders radikális
nsmst parlamenti
et
Disiddát
Az angol kor-
ét, Dzsiddát és
szekötötést Ion
men képviselője
k segítségét kérje
Fajdelme, Jachia
országgal kötött
ponyjai:
nen és uralkodó-
a két kormány
csönös gazdasági
oda fog hatni
egletét állából
g érvényes.
róttak
tság céljaira
az összegekből
n részesülhet
dvezményben.
enne a pénzügy-
óhivatalok által
lön kell lerógni.
kezés életbélp,
este 10 órától
ezer lej külön
zni. Ilyen kiadást
ügyminiszternek
ra vonatkozólag
n tegnap Bukar-
ban sem táncol-
nem voltak haj-
ben rájuk háruó
li.
A legutóbbi
Rádio-
készülékek és alkat-
részek. Vevőkészü-
lékek
1-7 lámpáig.
Leadó-
állomások. Kérjen
áránlatot.
Radio Technica
Timisoara, - Piata
Sft. Gheorghe

A cionizmus keresztény rajongói

Azok között a cionista propagandisták között, akik lelki készségüknek legjavát adják annak a célnak, hogy a zsidók szívét megnyerjék az államépítés ügyének, kiválóan értékes helyet foglal el a keresztény cionisták kisnyocsoportja, amely csodálatra méltó energiával állt a zsidó reneszansz mozgalom szolgálatába. Keresztény barátaink száma egyenes arányban nő annak a munkának eredményeivel, amelyeket a palesztinai országépítés terén napról-napra fel tudunk mutatni. M. más Európának, Amerikának, Afrikának és Ázsiának számos olyan nagyhírű politikusa, írója és művésze van, akik erkölcsi nyitaknak teljes odaadásával támogatják a cionista törekvéseket. El kell ismernünk azonban, hogy a keresztény cionisták eme csoportjának első uttorai az angolok voltak.

A XIX. század angol cionistái

A cionizmus szellemi értelemben, de még politikai értelemben is nem valami új dolog Angliában. Semmiestre sem szabad úgy látni a dolgot, min ha a cionista gondolat Angliában csak a Balfour-deklarációval született volna meg. Az elő cionista könyv már ezerhatszáz-húszötvenben jelent meg Angliában, a szerzője egy angol keresztény pap volt, aki hitbéli meggyőződésével hitt abban, hogy a zsidó nép vissza fog térni Cionba és a zsidó nemzet meg fogja érni politikai feljáremését.

A múlt század közepén Palmerston és Shaftesbury napjaiban már úgy beszéltek a cionizmusról, mint egy reálpolitikai kérdéssel, amint azt a „Times” 1840 évi augusztus 17-ikén megjelent számában közölt cikkek is bizonyítják. Maga Herzl is szimpátiával fogadta a talált Angliában, de minthogy az angolok abban az időben nem látták lehetőségét annak, hogy Palesztina sorsára bármilyen irányban befolyással lehessenek, az ugandai országalapítás tervét hozták javaslatba. Ez a javaslat, amely a legragyogóbb diplomatának, Josef Chamberlainnak a mai angol külügyminiszter apjának egyében született meg és amelyet James Balfour, az akkori miniszterelnök is támogatott, a legszebb bizonyítéka volt annak a szeretetnek, amellyel az angol nép a zsidó nemzeti ujjaéledés gondolatát körülvette, de amint azt maga Balfour is megírta ennek a javaslatnak — egyetlen egy hibája volt, — t. i. az, hogy nem volt cionista.

Angol államférfiek Palesztináért

A politikai cionizmusnak ebben az időben, tehát mintegy 20–25 évvel ezelőtt, sok jó barátja és segítője volt az angolok között. Azok akik a cionizmus történetét ismerik, bizonyára még emlékeznek Reicher anglikán pap nevére, aki nagy segítségére volt Herzlnek és néhány cionista kongresszuson is részt vett mint vendég. Mellette a régi generációnak néhány jelentős politikusa tűnt ki, mint például Josua Wedgwood képviselő. A világháború kitörésével és azok után, hogy Palesztina is belékerült a világháború szférájába, egyre nagyobbá lett azoknak az angol diplomatáknak köre, akik Palesztinában kezdték meglátni a zsidókérdés megoldásának eszközeit és a zsidókérdésben a Palesztina kérdés megoldásának kereszülvivőit. A cionista táborba tartoztak Lord Robert Cecil, Nagybritannia állandó képviselője a Népszövegben, Sir Max Sykes, a Balfour-deklaráció egyik megteremtője, a Colonial Office jelenlegi államtitkára, Ormsby-Gore, Lord Roseberry fia Neil Primrose, aki a palesztinai fronton esett el, továbbá Josua Wedgwood ezredes és a Macdonald kormány minisztere, a gallipoli és palesztinai zsidó légió parancsnoka, Patterson ezredes és még számosan mások, akiknek

nevei nem annyira közismertek, mint a felsorolt nevek.

Patterson ezredes, a zsidó légió parancsnoka

A világháború eimulott, az ország határai megnyiták a bevándorlók ezrei előtt, akik olyan hosszú ideig vártak a bebocsátásra és megkezdődött a Keren Hájjeszód hatalmas munkája, amely munkának az a célja, hogy az államépítéshez szükséges hatalmas összegeket előteremtse. E a cionista szervezet vezetői ebben az időben is aktív segítséget kaptak szoktól a mi barátainktól, — némelyek úgy segítettek, hogy magukra vállalták és odaadással teljesítették azt a feladatot, hogy a parlamentben és a parlamenten kívül megfeszített politikai munkával állanak a cionista törekvések mögött, mások viszont közvetlenül állottak a zsidó nép és az államépítés munkájának szolgálatába. Egyike ezeknek az önkéntes nagy munkásoknak Patterson ezredes volt, aki annyira egygyérrött a cionista munkával, hogy sokan azt hitték róla, hogy ő is zsidó. Ez a férfi, aki megőrizte a nevét azokkal a hídépítésekkel, amelyeket Nyugat-Afrikában tervezett és vitt keresztül, továbbá híres utazásaival és vadászataival, amelyek során szinte az egész világot bejárta, akkor az a sors jutott, hogy az első zsidó légió parancsnoka legyen, először a gallipoli cionista „Male Corps” és később a híres 35. k zászlóaljnak a világháborúból való visszatérése után minden erejét a cionista agitáció és propaganda munkájára szentelte Angliában, ott volt a hat-hadi XII. k világháború-szemeson és amikor 1922-ben az első cionista delegáció Amerikába indult, Patterson ezredes egyik tagja volt ennek a delegációnak.

Wedgwood miniszter, az önkéntes agrátor

A második nagy egyéniség, aki önként állott a Keren Hájjeszód szolgálatába, az a mi régi jó barátunk, de egyként még egészen ifjú politikus, Josua Wedgwood ezredes. Wedgwood ot már tizenöt évvel ezelőtt megkapta a cionista gondolat és már 1916-ban fontos politikai misszióban küldték ki Amerikába, azért nyugalni, hogy előkészítse a talajt az Egyesült Államokban a cionizmus hivatalos elismerésére. Ebből a célból összekötésbe lépett Amerikában House szereddessel, aki Wilson jobbkéz volt, továbbá Luis Brandeis főbíróval. 1922-ben Wedgwood újra Amerikába ment, hogy a Keren Hájjeszód érdekében agitáljon és legutóbb múlt esztendőben látogatta meg a nagy republikánus, amely alkalommal számtalan zsidó rendezvényen és népszerűen tartott nagyhírű beszédeket. Rövid idővel ezelőtt Wedgwood Palesztinában volt, hogy az ottani helyzetet saját tapasztalatai révén ismerje meg és később Szalonikiban, Bécsben és Angolországban is lelkesítő szavakban számolt be a palesztinai cionista államépítő munka eredményeiről. Jelenleg éppen Csehszlovákiába indul, hogy az ottani Keren Hájjeszód konferencián résztvegyen és hogy ott is újabb barátokat szerezzen a Palesztina államépítés gondolatának.

Mint szociálista és mint a szabadság- és méltóság harcosa, Wedgwood a cionizmusban mindenképp előtt azt a mozgalmat látja, amely a zsidó népek meghozza nemzeti szabadságát. Mint az angol kormány képviselője, tavaly Nyorában megartott egyik beszédében tüntetően kijelentette: „Mi angolok annak idején hűdötünk Itália szabadságért, Magyarország felszabadításáért, Lengyelország és Írország szabadságáért. És most ugyanazzal a lelkesedéssel, de sokkal több remánnyal küzdünk a zsidóság emancipációjáért. És a zsidó szabadság az anynyit jelent, hogy cionizmus, annyit, hogy Palesztina szellemi, gazdasági és politikai ujjaéledés.”

Deedes tábornok az országépítés szolgálatában

Ezen két fellemitett keresztény propagandista mellé, akik olyan odaadással teljesítették cionista missziójukat, néhány évvel ezelőtt egy másik rajongó cionista agitátor csatlakozott, névszerint Sir Wyndham Deedes. Ha Patterson ezredes az angol cselekvő embernek típusa és Wedgwood ezredes az angol diplomata és idealista ember típusa, akkor Sir Wyndham Deedest vallásos idealistának mondhatnók, aki

Influenzánál,

járványos megbetegedéseknél a

Hyperol

megvéd

a szájüreg és légutak fertőzéses megbetegedései ellen.

Mint tabletták és szájvíztabletta kerülnek forgalomba

azonban egyidőben súlyos reálpolitikus is. Amikor Sir Herbert Samuelnek volt mintegy jobbkéz Palesztinában, nagyon sokat tett a zsidó Jisuv érdekében. Mint a Palesztina-kormány államtitkára, egyike volt azoknak a kevés angol hivatalnokoknak, akikkel szemben Palesztina zsidó lakossága teljes bizalommal és szeretettel viselkedett. Miután fontos tisztít elhagyta, minthogy szellemi hajlandóságai más munkákra hívták, szociális és kulturális munkákra, Sir Wyndham Deedes idejének nagyrészt cionista propagandának szentelte. Aki az ő beszédét hallotta, az tudja, hogy még közöttünk is ritkán találhatók olyan emberek, akik olyan mélyen hatoltak a cionizmus szellemébe, mint ez az angol politikus. Jelenleg ott látjuk őt is a Keren Hájjeszód önkéntes agitátorai sorában, amint lelkesedésének tüzetől hívja utazni be szinte az egész világot, Palesztinától kezdve Anglián keresztül Hollandiát, Németországot, Csehszlovákiát és Lengyelországot, ahol mindenütt riasztó szóval hívja fel a zsidóságot, hogy ébredjen már álmából és teljesítse nemzeti kötelességét a saját népével szemben.

A cionista munkát nem lehet feltartoztatni

Sorrendben az utolsó keresztény angol politikus, aki éppen nem régen csatlakozott hozzánk Kenworthy ezredes, aki jelenleg éppen Amerikában időzik, ahol az United Palestine Appeal munkájában vesz részt. Ő is az új angol generáció legragyogóbb politikusai közé tartozik. Az angol parlamentnek egyik legismertebb és legnagyobb tekintélyű tagja. Amikor Kenworthy néhány héttel ezelőtt Palesztinában időzött, annyira fellelkesítette őt az a zsidó nemzeti alkotó munka, amelyet tapasztalt, hogy bucsubeszédében ezekkel a szavakkal fordult Tel-Aviv polgárághoz: „Elmulott immár az idő, amikor a Balfour-deklaráció politikájában experimentumot látnak. A cionista munka haladását nem lehet immár feltartoztatni, éppen úgy, mint ahogyan a Jordán vízének folyását nem lehet megakadályozni. De éppen úgy, mint ahogyan a Ruttenberg-tervezet a Jordán vízének folyását villanyosáram termelésére használja ki, éppen úgy a cionista energiák áradását is úgy lehet irányítani, hogy áldásá és jótetté váljon az egész emberiség részére.”

Napjainkban, amikor olyan nagy és súlyos akadályokkal kell megküzdenünk államépítő munkánkban, valóságos lelki fűdést és ujjaéledést jelent számunkra az, hogy ezeket a nagy propagandistákat a sorainkban láthatjuk, akik szent meggyőződéssel érik át munkánk jövődősikerét és a zsidó nép igazát, mind-mellett, hogy fejleg és vallásukban távol állnak a zsidóságtól. Keresztény emberek mindannyian, de a szent cionista gondolat egygyé forrasztotta őket a zsidó néppel.

Szöloboltványok

az erikai sima és gyökerező veszők legjobban kaphatók Gaspari Fr. né, Medgyes, Nagykőrös-megye. A jegyzék k vanatra

mégi

Tóbt

(Cluj-Kolozsvár tudósítójától.) Az uteri ligyóvá róte szállításnak kérdé elkeseredett politikai zéppontjában áll. Lem, az ipar, a ország lakossága ó való utazás és szállis drágulása miatt errevonathozólag meg amlyből me 1923 május els 20 és 25 a tehera zalékka drágult a 1924 augusztus a teheraforgalom gulás.

Két hónap mul 25 százelekkal eme 1925 május els vasut.

1926 január 15 lést lepteitek életb

1926 szeptembe hallatlan módon é áraknak és az utas való osztályozása a

Ezzel a maximé lam azt akarta földi, vagy belfő nélkül ujjaépítés

Tekintettel azonban politika hibás elg számításai természetem magától ért hogy a szállítók és vették igénybe a v maikus bojkott gazdasági élet kör a közszükségleteket biztosabb és olcsóbb köznek bizonyult.

Arányban azzal kedelem, az ipar é elszokott a vasutó észrevehetőbben o úgy, hogy a vasutó nem érte el a költő leoleget, hanem fok vasuti vezérigazgató lázta szerint 1926 106,226 lej volt a sugszusban 686 berben 800 millió 830 414 lej, 375 424 l-j. decem lej folyt be. Ezekb bevétel, amelyet a ért el a CFR a 111 millió 702 578 millió 170 834 lej, lej, novemberben 2 berben 221 millió

A tavalyi föbble milliárd 811 milli egymilliárd 821 m

Az 1926 ban végebe tehát, amely 40 s 1925 évi tarifát, eg

Meghűlésné jásnál, idegfájd nál naponta fé „Ferencz József” mor- és bélmü temi orvostanáro Ferencz József- lemes és megbiz szertárakban, dro tekben.

MORAVETZ

ROMANIA ZENEMÜKÖZPONTJA
TIMISBARA

MINDEN ZENEMÜVET RAKTÁRRÓL
SZÁLLITI

Jegyzékek ingyen

Február tizenötödikén mégis új CFR-személytarifa lép életbe

Több, mint 200 millió deficitet mutatnak a vasut bevételei

(Cluj-Kolozsvár, február 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi időben valószínűleg a leggyorsabban növekvő a vasúti tarifa leértékelésének kérdése, amely a kulisszák mögött elkeseredett politikai és személyi harcok középpontjában áll. Közben pedig a kereskedelem, az ipar, a mezőgazdaság és általában az ország lakossága óriási terhet visel a vasúton való utazás és szállítási költségeknek a horribilis drágulása miatt. Az egyik bukaresti lapban erre vonatkozóan igen érdekes statisztika jelent meg amelyből megállapítható, hogy

1923 május elsején a személyforgalomban 20 és 25 a teheráruforgalomban 33 és 25 százalékkal drágult a vasút,

1924 augusztus elsején úgy a személy, mint a teheráruforgalomban 25 százalékos volt a drágulás.

Két hónap múlva, 1924 október elsején újra 25 százalékkal emelték a vasúti tarifát.

1925 május elsején 20 százalékkal drágult a vasút.

1926 január 15-én 15 százalékos tarifacsemélységet léptettek életbe.

1926 szeptember 15-ikén azután betetőzésül hallatlan módon emelték fel a díjtelekeket az árúknak és az utasoknak bizonyos kategóriákba való osztályozása alapján.

Ezzel a maximális tarifacsemeléssel az állam azt akarta elérni, hogy minden külföldi, vagy belöldi kölcsön igénybevétele nélkül újjáépítési alapot gyűjtsön a CFR részére.

Tekintettel azonban arra, hogy az egész tarifapolitika hibás elgondoláson alapult, az állam számításai természetesen nem váltak be, hanem magától értetődően azt eredményezte, hogy a szállítók és az utasok lehetőleg nem vették igénybe a vasutat. Ugyezólván az üzleti élet megkötött alkult ki a közönség és a gazdasági élet körében a CFR-rel szemben és a közvéleményeket az utakon elégtették ki, ami biztosabb és olcsóbb szállítási és utazási eszköznek bizonyult.

Arányban azzal, hogy a közönség, a kereskedelem, az ipar és a mezőgazdaság fokozatosan elszakított a vasutól, hónapról-hónapra egyre észrevehetőbben csökkentek a CFR bevételei, úgy, hogy a vasut jövedelme nemcsak, hogy nem érte el a költségvetésben előirányzott fölösleget, hanem fokozódó deficitet zárt. A vasúti vezérigazgatóság hivatalos bevételi táblázata szerint 1926-ban 8 milliárd 48 millió 106,226 lej volt a CFR bevétele, amelyből augusztusban 686 millió 265,959 lej, szeptemberben 800 millió 204,351 lej, októberben 871 millió 830,414 lej, novemberben 840 millió 375,424 lej, decemberben 720 millió 324,382 lej folyt be. Ezekben a hónapokban a további bevételeket a tarifa állandó felemelésevel érte el a CFR a következő volt: augusztusban 111 millió 702,578 lej, szeptemberben 191 millió 170,834 lej, októberben 258 millió 2235 lej, novemberben 239 millió 571,876 lej, decemberben 221 millió 454,733 lej.

A tavalyi többletbevételek összege egymilliárd 811 millió 225,668 lej az 1925 évi egymilliárd 821 millió 301,117 lejjel szemben.

Az 1926-ban végrehajtott kétszörös tarifacsemelés tehát, amely 40 százalékkal drágította meg az 1925 évi tarifát, egyáltalán nem hozta meg a

Meghülésnél, náthánál, torokfájásnál, idegfájdalmaknál, szaggyalásnál naponta fél pohár természetes „Ferencz József” keserűviz rendes gyomor- és bélműködést biztosít. Egyetemi orvostanárak véleménye szerint a Ferencz József-víz hatása gyors, kellemes és megbízható. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.

várva új építési alapot, hanem ellenkezőleg emiatt közel tízmillióval visszaesett a CFR bevétele az előirányzott összeggel szemben.

Es a viszály, mint általában a kereskedelmi jellegű vállalatoknál, nem csupán deficitet jelent, hanem sokkal súlyosabb szervei bajok megnyilvánulását. Ezt a belső szervei bajt legjobban igazolja az hogy a szeptember 15-iki tarifacsemelés folytán 191 millió 179,834 lejre októberben 258 millió 2235 lejre emelkedett bevételek

novemberben már 28 és fél millióval, decemberben pedig újabb 36 és fél millióval estek vissza.

Január elsején a CFR deficitje már meghaladta a 100 milliót és az összeg napról-napra növekedik, amíg a jelenlegi tarifa érvényben marad. Ezért akarta a közlekedési minisztérium minél előbb életbeléptetni a lezárt díjtelekeket, de ebben a szándékában immár más dízben akadályozták meg olyanok, akik személyi, vagy politikai szempontokból a csőd szélére juttathatják az állam-

Rendkívül komoly a kínai helyzet

A katonai kormány nem ír alá semmiféle megállapodást Angliával, míg Sanghaj körül angol csapatok táboroznak

(London, február 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol-kínai tárgyalások megszakadására vonatkozólag a Reuters-ügynökség a következőket jelent: A hankoui és kiukiangli kikötők koncessziójának statusumai ügyében folytatott tárgyalások Nagybritannia és Kína képviselői között január 29-én befejezést nyertek. Midőn azonban az ideiglenes megállapodás aláírására került volna a sor, Csau Kina, helyesebben Kanton meghatalmazottja kijelentette, hogy előre nem látott okok lehetlenné teszik a megállapodás aláírását. Ugyanakkor közölte, hogy a kínai nemzeti kormány mindaddig nem köthet megállapodásokat, míg a brit katonai erők Sanghaj környékén táboroznak.

London, február 2. Kínában mindentűnt angolellenes manifesztációk és tüntetések történtek. A helyzet rendkívül komoly.

London, február 2. Ma délelőtt minisztertanács foglalkozott a kínai helyzettel. Elhatározták, hogy folytatják az előkészületeket Sanghajnak katonai erővel való megvédésére.

Mindennap megvernek egy zsidó diákot a kolozsvári egyetemen

(Cluj-Kolozsvár, február 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Alig telik el nap, hogy a kolozsvári egyetem jogi karán a vizsgára jelentkező zsidó diákokat nem brutálizálják. Nap-nap után újabb és újabb erőszakosságokról, az embertelen verekedésekről, felfújt szőgyölőket újabb és újabb aktusairól kell hírt adnunk olvasóinknak.

Tegnap délelőtt H. J. márdyas zsidó joghallgató jelentkezett első alapvizsgájának letételére. A szokatlan és ismert recipé szerint a folyóan meg-

támadták, igazoltatták, majd botokkal súlyosan elverték a végül kidobták az egyetem épületéből. A mindennaposá vált verekedések következtében ma az a helyzet, hogy a vizsgára jelentkező zsidó diákok nem merészelnek a kitűzött terminusokon vizsgáikon megjelenni. Így egyrészt elveszítik a beíratott vizsgadíjakat, másrészt pedig, ami sokkal súlyosabb, tanulmányaikban teljesen akadályozva vannak, mert a vizsga hiányában nem tudnak tovább tanulni.

Egy német professzornak sikerült tiszta vitamint előállítania

(Berlín, február 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szttingenben Windaus kémiai professzor érdekes megállapításra jutott. Konstatálta ugyanis, hogy a provitamin hasonló kémiai anyagból áll, mint a zergosterin. Inyálantali sugarak behatásával az ergosterinből előállította az emberi szervezetre oly fontos vitamint. Windaus a Nobel-díjnyertes Frank professzorral praktikus kísérleteket végzett angolokros patkányokon, amelyeket kétszázdmilligramnyi dózissal három hét lefolyása alatt meggyógyított. Windaus professzor felfedezése különösen az angolokros leütése szempontjából nagy fontossággal bír.

A vitaminok kevésbé ismert összetételű anyagok, amelyeknek jelenléte a táplálékban mulhatatlanul szükséges az egészség fenntartására. A legtöbb vitamint a tápláló anyagok koncentrációja vagy tartós főzése elpusztítja és innen van a friss és nyers ételek egészségügyi jelentősége.

Windaus professzor felfedezésének a fontossága nemcsak abban rejlik, hogy módot adott az angolokros és más betegségeknek a gyógyítására, hanem abban is, hogy kémikusnak első ízben sikerült a vitaminok egyikének összetételét megállapítania.

vasukat.

Bukaresti jelentés szerint egyébként Jonescu tábornok közlekedési államtitkár tegnap reggel megkezdte a február elsején életbe nem léptetett vasúti személytarifa revízióját. Ebben a munkában segítségül vette maga mellé Tanasaira igazgatót, a CFR. kereskedelmi osztályának vezetőjét. Hír szerint a revíziós munkálatok már február 15-ikére befejeződnek, amikor azután a vasuton mégis új tarifa fog életbe lépni.

Hecht kalapüzem
Cluj, Strd. Universității 3.
(v. Egyetem-utca).

Dej, (Dés) Str. Nic. Iorga 1. (v. Kovács Samu-u.)

Gyárt. fest, tisztít és formál
női és férfi kalapokat mindennemű anyagból a legutányosabban és szakszerűen. Nagy választék erdélyi bécsi és párizsi modellekben és díszkellékekben — gyári árkakban. **Erdély.**

Yok
legjobb
Medgye-
k varatra

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánági szabadság napilapja.
 Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Főszerkesztő: dr. Marton Ernő.
 Az Új Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Manolescu pénzügyi államtitkár csütörtökön este érkezik vissza Olaszországból. Romából jelentik: Manolescu Mihály pénzügyi államtitkár, a Romában tárgyaló román delegáció elnöke tegnap este elhagyta az olasz fővárost és Bukarest felé utazik, ahová csütörtökön éjjel érkezik az Orient expressszel. Elutazása előtt az államtitkár a hallgatáson jelent meg Masolini olasz miniszterelnökkel, akivel hosszabb tárgyalásokat folytatott. Az államtitkár távollétében a kereskedelmi tárgyalásokat Cesar Petrescu fogja vezetni a román delegáció részéről.

Nem módosítják az új lakbérteli törvényjavaslatot. Bukarestből jelentik: Cudalbu igazságügyminiszter az „Universul”-nak adott nyilatkozatában kategorikusan megcáfolja a lapoknak az új lakbérteli törvény módosításáról közölt híradását. A miniszter kijelentette, hogy eddig még csak nem is javasoltak olyan módosítás, amely eltérne az eredeti tervezet alapelveitől. A parlamenti bizottság — mondotta a miniszter — egyedül hívott arra, hogy a törvénytervezetet tanulmányozza és a parlamenti megvitatásnál annak pontjait fentartsa.

Konzervatív német politikus a völkisch diákság ellen. Kölnből jelentik: A német közéletben nagy felzúdulást keltett dr. Ebers egyetemi tanár és konzervatív politikus rópirata, amelyben keresztény katolikus szempontból támadja éles szavakkal a fajelméletet, amely szerinte tarthatatlan konzekvenciákra vezet. Rámutat, hogy a völkisch-elvek képviselői nincsenek tudában annak, hogy plitkájukkal voltaképpen Németország főnemességét is kizárják a németiség köréből. Ha egy kissé tanulmányozzák a történelmet, tudniuk kellene, hogy sem a Hohenzollernek sem a Wittelsbacherek, sem a Habsburgok nem zárták ki a nemestől. A rópirat ezután a völkisch-alapon szervezett diákokat támadja és figyelmezteti őket, hogy hagyjanak fel eddig követett politikájukkal, mert ez nem vezethet máshová, mint arra, hogy a kormány kénytelen legyen korlátozni a gyűlékezési szabadságokat és ezzel a nagynémet diákság sorsa is meg lesz pecsételve.

A világ aranytermelése. Londonból jelentik: Samuel Montagu & Comp, a legnagyobb angol bankcégek egyike, a napokban adta ki évi jelentését a nemesfém-piacról. A jelentésből láthatjuk, hogy a világ aranytermelésében különösen Transvaal járt elől. A brit birodalom az aranytermelés hetven százaléka fölött gyakorol ellenőrzést, szemben a háborúelőtti 62 százalékkal. A jelentés felsorolja az egyes államok nemzeti aranytartalékait. Eszerint a nemzeti aranytartalékok így oszlanak meg: Egyesült Államok 842 74 millió font sterling, a brit birodalom 256 29, Franciaország 220 13, Belgium 123 03, Itália 67 45, Németország 66 95, Románia 22 68, Oroszország 17 38, Magyarország 6 07, Jugoszlávia 3 41 millió font sterlingnyi aranytartalék fölött rendelkezik.

Még nem kötötték meg a román-görög kereskedelmi egyezményt. Bukarestből jelentik: Egyes lapok napokkal ezelőtt azt a hírt közölték, hogy Románia és Görögország között megkötötték az ideiglenes kereskedelmi egyezményt. Ezzel szemben a külügyminisztérium ma arról értesítette a kereskedelmi minisztert, hogy a Görögországgal folytatott tárgyalások még nem fejeződtek be és ezért az athéni kormány március elsejéig meghosszabbította a Romániával fennálló minimális vám-tarifa érvényességét.

Holnap végre hajtják a kormány átszervezését

(BUCURESTI-BUKAREST, február 2. Az Új Kelet tudósítójától) A kormányhoz közelálló „Politica” értesülése szerint holnap végül mégis megtörténik a kormányának már hónapok óta vajdudó átszervezése. A lap szerint Anibal Teodorescu belép a kormányba és az igazságügyi tarcat fogja betölteni. Cudalbu, eddigi igazságügyminiszter iparügyi, Berlescu pedig munkaügyi miniszter lesz, míg Trancu-Jasi Anibal Teodorescu helyett Bukarest főpolgármesterei székét fogja elfoglalni, miniszteri megbízással.

— Meggyilkolták a macedon forradalmárokat vezető Szofiából érkezett jelentések szerint a macedon forradalmárok híres vezérért, Protogerow tabornokot meggyilkolták. A bolgár kormány sziluru utasítást adott a sajtónak a gyilkosság titokban való tartására. Azt hiszik, hogy Alexandrow barátai gyilkoltatták meg Protogerow generálist azért, mert állította Protogerow szervezte meg az Alexandrow elleni hatalmas merényletet. Az eset Jugoszláviában orvosi felhívást keltett.

— A fémre vitt atom. Berlínből írják: Az akadémia kémiai osztályán Meitner Lise prof. szor kisasszony, az akadémia kémiai osztályának rendes tagja, Rutherford féle atomszeméből kísérletekről tartott érdekes előadást. A Rutherford féle eljárással a rádium alfasugárjának segítségével szét lehet rombolni a nitrogénnek egyik oszthatatlan kényszeratomját és abból hidrogént fejleszteni. A tudományos kutatásnak sikerült az alfasugár k bombázásával a nitrogénatom ellen fényképiemen megőökíteni. Wilson angol fizikus kidolgozott egy eljárást, amelynek segítségével az alfasugarak újat fotografikus lemezen követni lehet. Meitner kisasszony kísérletei közben kinematografiai fővétel készített ezen alfasugárkék az utjáról és a 32.000 főlétel közül mindössze nyolc mutatja az a ritka jelenséget, amikor az alfa részecske behatol a nitrogénatomba és lehasítja a nitrogénmagot.

— Hala raité ték a tömeggyilkos eperjesi katonát. Pilsenből jelentik: A pilseni törvényszék ma foglalkozott az oberrochendorfi tömeggyilkos Sandler Ferenc büntjével. A törvényszék a vadlótat, aki Eperjésen volt katonás, amikor az általa elkövetett bűncselekmények kideülték, a törvényszék bűnösnek találta és közteli általi halálra ítélte. A Sandler védője az ítélet ellen semmisségi panaszot írt. A bíróság a kérvényi kérvénnyel titkos ülésen fog foglalkozni.

— Borzalmas tüzvész Brüsszelben. Brüsszelből jelentik: A város régi gyógyszerháza ma éjjel, eddig még ismeretlen okokból kigyulladt. A tűz csakhamar oly nagy méreteket öltött, hogy a szomszédos épületek lakói pánikszzerűen menekültek. A tüzet a folytonosan ismétlődő robbanások, melyeket a gyógyszerházban felhalmozott vegyszerek és sávak okoztak, csak fokozták, úgy, hogy rövidesen az egész épület és néhány szomszédos ház teteje is lángbaborult. A kora reggeli órákig a tüzet nem sikerült lokalizálni. Az első jelentések szerint emberéletben kár nem esett.

DECCA Hordozható, világhírű angol beszélgépek és lemezek legolcsóbbak Révész Béla zeneüzletkereskedésében, Ma oswáshelyt. — Kérjen ajánlatot.

— A Népszövetség mindenáron meg akarja akadályozni az ópiumcsempészetet. Genéből jelentik: A Népszövetség ópiumbizottságának ülésén ma mai nappal véget ért. A bizottság egyhanguan jóváhagyta Sir Malcolm Delevingre angol delegátus háziarozati javaslatát, amelynek értelmében a bizottság felszólítja a népszövetségi tanácsot az ópiumcsempészés minden áron való megállítására. A bizottság ezt oly módon véli elérni, hogy az ópiumcsempészés szempontjából első sorban számbajövő államokba tanulmányi bizottságok kiküldését javasolja, melyek ezután a helyszínen fogják tanulmányozni, honnan és mily módon szerzik be az ópiumcsempészek árukészleteiket. Az illető állam kormányának minden oly kereskedelmi cégtől vagy gyártól, amely bizonyítottan ópiumkereskedéssel foglalkozik, a tanulmányi bizottság javaslata alapján mindenemű kivitt engedélyt meg kell vonnia.

— Anyasági kényszerű kát követelnek Franciaországban. Párisból jelentik: A francia radikálisok sok programja ellen nemcsak esztétikail, hanem morális kifogások is hazugságnak el. A Családatyúk Szövetsége dörgedelmes memorandumban fordult az Eifel-torony ügynevezett beszélő ujjája ellen. A Családatyúk szerint az Eifel toronyról a hangzó tréfák erőteljesen és azt kívánják, hogy az állam az eddigi program helyett erkölcs alapon igyekezzék odahatni, hogy Franciaországban emelkedjen a születések száma. A szövetség egyúttal ki is dolgozza a propaganda anyagát és ez az anyasági kényszerű munkában csatlakozik. A Családatyúk azt kívánják, hogy az állam reklárrájon fiatalokat, akik aztán anyasági szolgálót legyenek kénytelenek teljesíteni. A Családatyúk Szövetsége ezáltal akarja Franciaországban a születések számát növelni.

— Dragoș Jolán és Salter Péter a nagyváradi Aviva-Barisszia kulturstélyen. Február 9-én tartják meg a nagyváradi Aviva és Barisszia szévi első kulturesélyüket, amely elé egész Nagyvárad zsidó társadalmá osztadán érdeklődéssel tekint. Az ünnepély műsorán fellépnek Dragoș Jolán és Salter Péter, Kolosvárról elszármazott táncművészek, a kolosvári Román Opera volt tagjai is. Ugy Dragoș Jolán, mint partnere a tánc leghívebb és legtehetségesebb erdélyi művészeihez tartoznak, szépség és harmónia jellemzik plasztikus mimikájukat. Műsorukat a klasszikus táncművészet remekéből állították össze. A kulturstély műsorának szerzőjét képezi, hogy az Aviva és Barisszia hebraistái előadják Madach „Ember tragédiájának” Mitisdes jelenetét: heberül, Avigdor Hameiri r gyző fordításában.

A fenyegető spanyolnáha ellen az eredeti DIANA sósborszesszel végzett száj- és torokbetegségek a legbiztosabb védelmet nyújtják

A legszebb, a legmelódikusabb és a legkedvesebb új dal és blues

Fekete Nárcisz

Mindenkinek az első hallásra megtetszik.

MORAVETZ-kladás.
Mindenütt kaphatók.

Darabja 36 lei.

A matabeusok könyve. Fordította és magyarázatokkal ellátta dr. Dercsényi M. Ára 80 lej. Dr. Alexander B.: Spinoza 80 lej. Az Új Kelet könyvostályában.

Az Új Kelet Oradea-Marc-Nagyváradi fiókiadóhivatala, Str. Aurel Vlaicu 51., (Blum Zsigmond) és Ezredévi emléktér 2. sz. (ernyőztlet) alatt van. Telefon 3-66.

Lepage felvesz
intelligens, románul tudó
papir-, írószer-
segédet

Csütörtök 1927

SZINHAZ

A kolozsvári Pentecken: Alarcos

MAC
A színház

Csütörtök: Párisi szór. Nemény sz. Sorozat 2
Péntek: Párisi kir. B. Sorozat 2
Szombat d. u. 3-4 előadás. igen adást tart J. györgyi Isve Sorozat 263
Szombat 8-kor: P. A. Sorozat 2
Szombat fél 11- (Éjjeli előadás 265.)
Vasárnap fél 3 kor helyárrakkal
Vasárnap 7-kor: Tolayvsl. M. (szám 267.)
Vasárnap 9-kor: Sorozat 268
Hétfő: Párisi kir. zatszám 269

Orth. k'iser

Liba
Baumh
C. Regele Fe

Megnyilt
étterem
Belváros, Börze Elegáns, tiszta, 10% kedvezmény

Se

Február 3.
Ronald C.
Fekete A.
Constance
sik

román
2 órai

Ur
Ják
Főszerepbe
Mathot,
ható jelene
Paris, Alexa

Az
Az C
Szenzáció
teng

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

A kolozsvári román opera heti műsora
Pénteken: Alarcósbál.

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei.

Heti műsor

- Csütörtök: Párisi kirakat. (Operettejüdenság, előszőr. Neményi, Ihasszal. Premierbéliet 42 sz. Sorozat 261)
- Péntek: Párisi kirakat (2 szor. Napibárlat 43 sz. B. Sorozat 262.)
- Szombat d. u. 3-kor: Bánk bán. (10-ik útjúság előadás. igen olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart Janovics Jenő. — Poor Lili, Szentgyörgyi István, Janovics Jenő föllépésével. Sorozat 263)
- Szombat 8-kor: Párisi kirakat (Napibárlat 44 sz. A. Sorozat 264.)
- Szombat fel 11-kor: Ursula, csak egymásután! (Éjjeli előadás, mérsékelt helyárakkal. Sorozat 265.)
- Vasárnap fel 3-kor: Cirkuszhercegnő (Leszállított helyárakkal Sorozat 266.)
- Vasárnap 7-kor: Ijólai diákok (Uj szereposztással. Tolsayv. Napibárlat 44 szám B. Sorozat-ezám 267.)
- Vasárnap 9-kor: Párisi kirakat (Bérletszünetben. Sorozat 268.)
- Hétfő: Párisi kirakat (5 szor. Bérletszünet. Sorozatszám 269.)

vezését

ányhoz közelálló
már hónapok óta
és az igazságtügyi
pedig munkaügyi
ármesteri székét

kát követelnek
jelentik: A fran-
mja ellen nem-
kifogások is
S. övetsége dörge-
ni az Eiffel-torony
ellen. A család-
le hangzó tréfák
k, hogy az állam
kőcs alapján igye-
sorszámban emel-
szövetség együttes
anyagát és ez az
csoncsodik. A
gy az állam rekvir-
n anyasági szolgál-
teljesíteni. A Csá-
kárja Francia-
t főzöni.

ter Péter a nagy-
lurestelyen. Feb-
nagyváradi Aviva
resélyüket, amely
aradalmi osztatlan
epély műsorán fel-
er Péter, Kolos-
vek, a kolozsvári
Uy Drago Jolán,
votabb és leg-
hez tartoznak, szé-
zikus mimikájukat.
művészet remekel-
restély műsorának
Aviva és Borissza
Ember tragédiájá-
rúl, Avigdor Ha-

anyolnaha
osberszesszel vég-
ek a legbiztosabb
tjak

a legmelódiku-
uj dal és blues

arcisz
lásra megtetsezik.
TZ-kiadás.
t kaphatók
36 lei.

ve. Fordította és ma-
rcsényi M. Ára 80
inoza 80 lej. Az Uj

are-Nagyváradi fiók-
cu 51., (Blum Zeig-
i. sz. (ernyőzet) alatt

elvesz
ánul tudó
őszer-
det

KÖZGAZDASÁG

Az ésszerű termelésre tér át fokozatosan a román petróleumipar

Modern hántási rendszerekkel százalékosan jobb eredményeket lehet elérni. Megszűnik a tűzveszedelem a szondagáz felhasználásával

(Bucuresti-Bukarest, február 2. Az Uj Kelet tudósítójától) Előző számunkban behatóan ismertettük a fejlődésnek induló román petróleumipar helyzetét. Ennek a fejlődésnek azonban még sok megoldásra váró problémája van. Ilyen egyik leg-sürgősebb problémája a petróleumiparban a termelés racionalizálása. Azok az óriási mennyiségűk, amelyek ma petróleumtermékekből az egyes vállalatok tár-nyában fel vannak halmozva, csak vonatva kerül-nek kivitelre, mivel a romániai piaci árak nem tud-
nak a világgiazi árakkal lépést tartani.

széttrombol s in alapszik, lehetővé teszi, hogy a fino-
mitás után fennmaradó üledékből, valamint nyers-
o'ajból benzint nyerhessünk. Ez a szisztéma ma már
amerikai finomításban majdnem mindenütt polgár-
jogot nyert és az összes nagy petróleum-konzernnek
többféle szabadalom ezertint álitják elő a crack-
benzint. Ma már a világ benzintermelésének legalább
25 százaléka ezen eljárásal készül, amely napról-
napra tért hódít.

A román petróleum csak azokban a vi-
szonylatokban versenyképes, ahol kedvező
fekvése folytán különleges tarifális előnyö-
ket élvez az amerikai és az orosz petró-
leum-termékekkel szemben.

Az így előállított benzint minőségileg nem-
csak teljesen azonos a közönséges fino-
mitási eljárással előállított benzinnel, de
annak minőségét felül is mulja.

Mihelyt ezt az előnyét elveszíti, megszűnik a ver-
senyképessége. Ennek a hátrányuk a fő oka abban
rejlik, hogy Románia petróleumtermelésében az
utóbbi évek óriási technikai haladását nem érté-
kesítik.

A romániai petróleumfinomítók közül eddig csak a
Colombia alkalmazza Czerna-Vodán működő finomító-
jában a Dibbs-féle crack-eljárás. Az elért eredmé-
nyek mindenben igazolják a hozzáfűzött várakozást
és nagyon valószínű, hogy hova-tovább az összes
nagy román társaságok finomítóit a crack rend-
szer valamelyik eljárását fogják bevezetni.

Szonda helyett, bányarendszer

Németország volt az első, amely a petróleum-
termelés rendszere terén elért az egész világon
eddig követelt szonda szisztémától. Pechelboronban,
ahol a minimális német petróleumtermelés összpön-
tosul, újabb rendszerre tértek át: nem építettek
több szondákat, hanem éppen úgy, mint a többi
bányatermeket, a petróleumot is aknákkal bányász-
ták. Tárnsakat építettek és ezen a módon sikerül
elérniük, hogy míg a mai rendszer mellett a kutak-
nak csak alig egyharmadát lehet kiaknázni, ill. ö-
leg míg a mai rendszer mellett csak legfeljebb
egyharmadát tudják a föld mélyében rejtőző nyers-
olajnak a felszínre hozni, addig

Petróleumgáz mint fűtőanyag

A Bayer-féle aktívációs szabadalom a petróleum-
finomítás terén is hozott újítást. Tadvalevilleg

a petróleum szondákból óriási mennyi-
ségű gáz tör elő, amely hosszú ideig
haszontalanul oszlott el a levegőben és
állandóan fokozta a szondák környékén
a tűzveszélyt.

a tárnarendszerű kiaknázás mellett majd-
nem 10) százalékos eredményt lehet elérni.

Csak jó kéőa jöttek rá, hogy a gázokat fűtési
célokra is fel lehet használni és ma már a petró-
leumforrások közelében lévő finomítóknak nagy-
része a petróleumgázokat használja fűtőanyagként.
De még így is óriási értékek vesznek kába. A
német I. G. Farbenindustrie-konzernhez tartozó
Bayer féle gyárban szűletett meg az aktívációs-
szabadalom, amelynek kiaknázására „Carbo Union”
név alatt a Metallbank und Metallurgische Gesell-
schaft, továbbá az I. G. Farbenindustrie és a
Vereinigung Ceemiseher Industrie részvételével tár-
saság alakult, amely Romániára is kiterjesztette
működését. A szabadalom révén lehetővé válik

a gázokból benzint előállítani.

Ezt a rendszert egyelőre csak Németország hasz-
nája, még Amerika sem tért át rá. A németek a
szükség kényszerítette erre és pedig az a körülmény,
hogy az ország petróleumforrásait a végletekig ki-
használhassa, mivel a készlet rendkívül csekély.
Amint annak idején a kaliforniai aranybányáknál,
újra nekilátak a már egyszer elhagyott bányák
kiaknázásához, mivel az addig követett rablógazdál-
kodással már nem lehetett aranyhoz jutni, kényte-
lenek voltak nagyobb fáradsággal a kevesebb ha-
ssonnal kecsgető ésszerű munkára áttérni. Ugyanez
a helyzet állhat elő évtizedek múlva a ma szűnt
kimeríthetetlennek látszó román petróleumku-
takkal is.

Romániában eddig az „Astra Romana”, az I. R.
D. P., a Petro-ul Bucuresti és Phoenix-csoporthoz
tartozó Unirea rendezkedett be az aktívációs-eljárással
a gázok hasznosítására. Az „Astra Romana” Mo-
renben használja a szabadalmat és az így nyert
benzin naponta 20 tonnát tesz ki. Pénzben ki-
fejezve az így elért nyereség csakis ennél az egy
társaságnál naponta mintegy 120.000 lej tesz ki,

Uj finomító eljárás

A másik technikai vívmány a crack rendszer
volt. Az a zseniális felfedezés, amely az atomok

évente tehát 40 milliónál többet vesz be
az „Astra-Romana” egy olyan termékért,

Tőzsde

Ünnep miatt úgy a bankok, mint a tőzsdék tulnyomórésze nem dolgozott. Berlinben a lej
281-gyel zárult.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. Jelentése		Valutapiac 1927 február 2 (Rador)							
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka- rest	Buda- pest	Bécs	Prága	New- york
		nyitás	zárlat						
Zürich		—	—	488 1/4					1924 1/2
Newyork		520	520	12323					48503
London		2521 1/4	2521 1/4	2642					398 1/2
Páris		2045	2045	—					426
Milano		2210	2215	—					—
Prága		1539 1/2	1540	—					—
Budapest		9090	9090	—					—
Belgrád		912 1/2	913 1/2	—					—
Bukarest		280 1/2	282 1/2	1395					—
Varsó		57 1/2	57 1/2	—					—
Bécs		7335	7335	—					—
Berlin		—	—	—					—

Száz lei árfolyama: Zürich (utó) 280, Páris 1395, Budapest — Bécs 389 1/2, Prága 1840.

Orth. k'ser libaszir félárba kerül, ha
libamáját
Baumhaftnak adja el,
C. Regele Ferd. 10. Hátul az udvarban

Megnyilt ארטה כשר
étterem - Timişoaran
Balváros, Bőrszecs. — O'ariu Parneri palota.
Elegans, tiszta, olcsó és megbízható Utazóknak
10% kedvezmény. — Restaurant **Müller**.

Select-mozgó
★
Február 3. Február 3.
Ronald Collmann Fehér Apáca és
Fekete Annyal ismert főszereplője és
Constance Talmadge legutóbbi nagy-
sikerű víjátékukban:
Egy romantikus éjszaka
2 órai könnyekig ható nevetés.
Monopol Dorian

Urania-mozgó
Jákob kutja
Főszerepben: **Betty Blythe, L. Mathot, André Nox.** Meg-
ható jelenetek. Gyönyörű felvételek
Paris, Alexandria, Palesztina Sírjából.
Apollo-mozgó
Az oceán hiénái
Szenzációs kalando-dráma, gyönyörű
tengeralatti felvételekkel.
Monopol Trans

amelyet egy ezelőtt értékesíthetetlen nyersanyagból állít elő.

A „Carbe-Union“ a többi nagy társasággal is folytat tárgyalásokat és nagyon valószínű hogy ez az eljárás is hamarosan el fog terjedni a román petróleumiiparban.

A romániai petróleumiipar eddig ugyanabban a helyzetben volt, mint az első kaliforniai aránybányászat. De a szükség megtanítja őket arra, hogy az eddigi gazdálkodás helyett a racionális termelésre térjenek át. Nagy segítségre less ebben az a körülmény, hogy a petróleumiiparnak minden nacionalizációs törvény és kísérlet ellenére is a legszorosabb kapcsolatai vannak a nemzetközi petróleumi-ko. szernekkel, amelyek teljesen tisztában vannak az itteni lehetőségekkel és nem engedik, hogy egyetlen atom petróleum, egyetlen köbcentiméter gáz kiaknáztalanul maradjon. Dr. Kovács József

Németország lép a nemzetközi acélkartellból? Berlinből jelentik: A német nehézipar ki akar lépni a nemzetközi acélkartellból, mert nincsnek megelégedve a kvótával, amelyet olyan időben állapítottak meg, amikor a német vasipar átalakulási stádiumban van. A Duisburgi kereskedelmi kamara elnöke a német nehézipar legközelebbi ülésén konkrét javaslatot tesz a kilépésre, amely mögött egyesek a német nacionalisták politikai szakkézúzását sejtik, hogy felborítsák ezt a nagyjelentőségű nemzetközi megállapodást.

Ujra megindul a konjunktúra a pamutiparban. Londontól jelentik: A lancashirei pamutiparban élénk fellendülés indult meg, úgy, hogy a manchesteri tőzsdén urrá lett optimizmus az 1920 évi „boom“ visszatérését emlegeti. Annyi tény, hogy Lancashire két legnagyobb pamutipari centrumában, Blackburnban és Prestonban a régóta leállított gyárak felvették a munkát. Különösen az exportüzet indult meg erősen Kínába, Indiába, Egyiptomba, a Brit domíniumokra és az európai kontinensre. Az utóbbi két hét alatt effektív vásárlások több ezer font sterlinggel meghaladják az utóbbi hat év összes túltúli megrendeléseinek összegét.

Uj iparvasut építések. A magánvasutak engedélyezésére hivatott legfőbb CFR bizottság tegnap délután foglalkozott a beérkezett kérvényekkel, amelyek közül a következő erdélyi vállalatok részére engedélyezte új iparvasut építését: A brassói Cell Frigyes és Flai, Cell Károly-csoport 7900 méteres normalvasut építését Codlea vasuti állomástól a Concordia-bányáig, három elágazással, mechanikai hajtóerővel. — A megyesi Elő Földgazdászati Üveggyár Rt. 220 méterrel meghosszabbítja a megyesi állomástól elágazó normális sűrűtávolságu iparvasutját. — A kolozsvári Fehérvári Falpar Rt. 5172 méteres szárnyvonalat akar építeni a scindii fűrésztelphöz vezető iparvasutéhoz.

Egy bazillai társaság óriási gyarmatárúraktárak felállítására kapott engedélyt a kikötőkben. Bukarestből jelentik: A minisztertanács hozzájárult ahhoz, hogy brazilai és dél-amerikai áruk elhelyezésére szolgáló raktárakat építsenek Romániában az ország, valamint Közép-Európa és Kelet ellátására. A raktárakban a következő áruk lesznek: kávé, nyersgyapot, pamutfonal, kakaó, cukor, kacsuk, bőrök és quinecco. Ezen az alapon elsőnek az Americo-Dunareana társaság kapott jogot 50 évre, hogy Galacban, Brailában és Konstanca-ban levő területein ilyen áruraktárakat építsen és ezt a jogot a kikötői szabadszabványokról szóló törvény is elismeri majd egy a működési szabályzat, mint a terület felhasználásának tekintetében. A raktárak működésének szabályzatát Berlescu kereskedelmiügyi miniszter, Manoliescu pénzügyi államtitkár és az Americo-Dunareana megbízottja együttesen fogják kidolgozni.

Ujabb iparpártolási kedvezmények. A legfőbb iparpártolási bizottság legutóbbi ülésén a következő erdélyi vállalatok részére javasolta az iparpártolási törvényben biztosított kedvezmények megadását: Nagy Gábor és Flai tőrgyára Marosvásárhely, Dahinten Gustav bőrgyára Szászrebes, Georgea Rt. kendergyára Bőrvény (Sallágy), a brassómezei Halóca községben lévő Villamos Rt. műmalmja és villanytelepe, Schwartz Herman gyertyagyára, Szatmár, János Aladár butorgyára Arad, a temesvári Diamalt Rt. malátagyára, Rottmann Károly rum-, konyak- és likörgyára Arad, Singer Vilmos butorgyára, Lippa, a Smeták Lajos által a biharmegyei Mergine községben létesítendő gyapjúfésűde, a máramarosizlet

Zsidó Aranykondoró szövőgyára, a dícsőszent-mártort „H-phristos“ Rt. létesítendő vasműve és csontfeldolgozógyára.

Február 12 én tartja meg közgyűlését az ACSEV. Január 31 én jelent meg a „Monitorul Oficial“ ban a brüsszeli Compagnie Belge de Chemins de Fer és a román állam között az Arad-Canádi Vasut megvásárlásáról létrejött egyezmény ratifikálása. Ezzel egyidőjűleg Aradon az ACSEV igazgatósága ülést tartott, amelyen a február 12 re összehívott közgyűlés programját állapították meg. Ez a közgyűlés, amelyet az adásvételi egyezmény életbeléptetésének módjait beszéltek meg, az utolsó formalitás lesz abban, hogy az ACSEV romániai része az állam tulajdonába menjen át.

Átverési napló. Február 15-én délelőtt 11 órakor a dék térbe árejes színpán a kolozsvári CFR üléstervező bizottságában a bíró-püspöki állomási vendéglet. Az átverés március elsején már meg történhet. Kihirdetés ár 33 ezer lej. — Február 16 án délsen tart áreljevt Bukarestben a közmunkügyi minisztérium utasai vezérgazgatósága a csuoi (Aradm.) és meriaoi (Kolozm.) kétányának ötvi időtartama való bérbeadására. A „Híteleket meg lehet tekinteni Kolozsváron“ IX. utasati igazgatóságát (Borde M/ves nte) és az aradmegyei utasati hivatalát. Ideiglenes garancia 100 ezer lej. — Február 25 én déli 12 órakor Kolozsvár, N gyvárad, Temesvár és Brassó vármegye háján árlejtés lesz a következő mennyiségű táviróvezeték szállítására: 17700 főtigypóstra 7 m., 23 800 db 8 m., 7100 db 9 m., 4300 db 10 m., 1500 db 12 m. és 410 db 14 méteres pózusra. Bővebb felvilágosítással szolgál az illetékes postai igazgatóság.

Módosítják a kereskedelmi kamarákról szóló törvényt. Bukarestből jelentik: Az ipari és kereskedelmiügyi miniszter a szenátusi hivatalnál benyújtotta a kamarák szervezéséről szóló törvény módosítására vonatkozó javaslatot. A törvény módosításával a kereskedelmiügyi miniszter felhatalmazást nyer arra, hogy tervezze szociál felozia hassa a kamarák igazgatóságait, a kamarák szövetségének értesítése és hozzájárulása nélkül. A közelmúltban ugyanis a kamarák szövetsége többször visszautasította a miniszter feloziató végzését, így például a gutebb a brazil kamaránál, ahol a szövetség interveneciójára a galaci tabla törvénytelenség minősítette az igazgatóság felozlatását és elis rendelte annak visszahelyesését.

GARDI Erdélyi legelőgásabb fényképezési műterem Cluj, Str. Șaguna No 13. (volt Bartha Miklós-utca)

Róth cipésznél Szep-u. 2. sz. szati készítenek a legújabb divatú cipő-műtönlegességek.

Concurenta Brassó és vidéke legelőgásabb közönségének uriszabósága első helyen vezet úgy kivitelben, mint szabásban. Szövetraktár Saját készítményű kész férfi- és gyermekruhák

Megnyílt a Széchenyi-tér 34. sz. alatti tojás üzlet melyben minden nap szakszerűleg lámpázott garantált friss tojást piaci áran 50-100 dbig megrendelést házhoz szállítunk. HOLLANDER

APROHIRETÉSEK Egyeszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állás-keresőknek 80% kedvezmény. Apróhirdetéseik díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Megnyílt! G.uj, Calza Reg. Ferdinand No 40. Restaurant „Lloyd“ elegánsan berendezett כשר ארטי. étterem. Olcsó abonoma. Szíves partfogást kér Meister Márton

Nősülnek. Negyvenhárom éves cluji banktisztviselő, négyszázézer lej igényem. Izraelita, szép leány, özvegy fényséppel ellátott levelére válaszolok. Modérnül berendezett lakom van. „Kés pénz“ jellegere a ki-dóba. 2335

Alhalmi megvételekre keresek egy nye get és egy látosövet. Cim Alexandru Matasaru Str. Iuliu Mariau 89.

BUNWALD G.uj, Str. Trajanovici (volt Kolyai-u.) 2. Telefon 147. Üvegcsiszoló, écsűtkör-gyár. Táblaúveg raktár és üvegcsiszó vállalat. Hibás táblák újrafel-ciszolása 100%

Helybeli, friss כשר tehén és bivalytel hitánatra házhoz szállítva, továbbá כשר csmegetaró, teava), édes tejsalnteföl stb. a legjobb minőségben beszerezhetők. Etek t.üz. mében és P. M. Viteazul 14 sz. (v. Széchenyi tér) „Auro-ra“ bodegájában.

Intelligentes deutsches Fräulein in ungekündigter Stellung sucht Engagement zu 1-2 Kindern in gutes Haus Gehalt 2000 lei. Adresse in der Expedition. 2336

Egy gyógyszerári berendezés eladó. Cim a kiadóban.

Kelengyevarrásra és mindenféle fehérnemű vasására há. h. z. negyke Ugy-szintén géphímzést is vállalok. Cim a kiadóba.

Butor legolcsóbban beszerezhető, hitelképeseknek részlet kedvezmény. Klein I. C. Reg. Ferdinand 69

Szoptatos dadának ajánlkozi: egézséges, zsidó asszony, Str. Cernaut (v. Kajántó-u.) 1 sr. Indigáé

Április 1-re keresek a belvárosban jobb szoba-konyháslakást. Jól meg lesz fizetve. Cim a Fraternitas nyomdában, Str. Bar n L. Pop 10.

Egy jókarban levő használt gyerekkosci olcsón eladó. Str. Batianu (volt Király-u.) 43 sz. alatt

Egy modern új háló nagy-on csón eladó, Str. Margheasa 1 a (volt szélső-utca)

Pályázat A tenkei ort. izr. hitközség keres felvételre okl. elemi iskolai tanítót. Ajánlkozni lehet a hitköz és előjárás gánál. Utiköltség csak meg-hívottnak térítettik meg. Wein, hitk. alezők.

Butor Hálószoba, szép, jó és olcsó. Siebold Fülöp butorgyára-ban Timisoara, II., Távirda-u. 19. sz.

Antiquaire Holtscher Cluj Strada N. Iorga (Jókai-u.) 2. Vis-à-vis „Hotel New-York“

Haszkészítőség és adóhivatal: Szászváros, St. Bar... (Brassai-utca) Telefon: ... és kiadóhivatal... 1927 február 4 Pé

1927 február 4 Pé

A lakb A bukaresti s jód az új lakbértörvény új lakbértörvény me napokon rendezint törvénytervezet kész vonatot is közölnék lan napokon az i kommunikéjt közli leti törvénytervezet közlemények koraiak külföznék.

Ilyenformán azut kész van e a lakbér most van készülőbe összes készülőfélben latok között a leges nosok és lakabérlok hogy február elsejé meg is szavazza a tő ami azért lett volna jével kezdődött a vé Ez a fontos dátum hogy a készülő la pozitív és megbízhat ki és így közvetlen egyformán tájékozatos nosok és a lakabérlok

Az igazságügymi tották fel nyilatkoz és lakbérlok deputác annyiszor megközelít és modern szinkszh kal tért ki az egyen adás elől. Minden e hogy a kérdés még ban van. Szorgalmas donosok és lakbérlok döntést még egyetlen nem azon fírad, hog kívánásait összhang

Az igazságügymi latu fíradozását — názna siker. Valósz törvény hosszu vaju donosok és lakabérlok szívhungolni. Nehé nemcsak azért, mert legtöbb bér, s lakás kevesebb bér mellett főképen azért, mert meglévövel pedig, a előtt folyó példa m gazdálkodni.

A helyzet megol lakásépítés. Valémé ban ugyanaz volt a ma is. A háboru alá reseti viszonyok mi kivételes re: simet lé vonatkozólag. Ez a ma már csaknem m És nem törvényhozó kivételes re: simet, h kel. A piactó keresé tökéek hosszú amort kölcsönökkel árasztó európai metropolitol

Az eddigi kormé politikája volt oka nagyitöke éppen Ro törvény helyett ink pénzügyi politikára lehet teremtani az e tökével. És ha ilyen nagyszabásu építke vinni, akkor semmi törvényre, mert a k an megsűnik.